

Briselē, 2018. gada 27. februārī
Rev1

PAZIŅOJUMS IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM

APVIENOTĀS KARALISTES IZSTĀŠANĀS UN ES NOTEIKUMI PATĒRĒTĀJU AIZSARDZĪBAS UN PASAŽIERU TIESĪBU JOMĀ

2017. gada 29. martā Apvienotā Karaliste uz Līguma par Eiropas Savienību 50. panta pamata iesniedza paziņojumu par nodomu no Savienības izstāties. Tātad, ja vien ratificētā izstāšanās līgumā¹ nebūs noteikta cita diena, Savienības primāro un sekundāro tiesību kopums Apvienotajai Karalistei no 2019. gada 30. marta plkst. 00.00 pēc Centrāleiropas laika (“izstāšanās diena”) vairs nebūs saistošs². Apvienotā Karaliste kļūs par “trešo valsti”³.

Izstāšanās sagatavošanās pasākumi skar ne tikai ES un valstu iestādes, bet arī privātus subjektus.

Ņemot vērā lielās neskaidrības, jo īpaši par iespējamā izstāšanās līguma saturu, attiecīgajām ieinteresētajām personām tiek atgādināts par juridiskajām sekām, ar kurām būs jārēķinās, kad Apvienotā Karaliste būs kļuvusi par trešo valsti.

Ja vien iespējamajā izstāšanās līgumā nebūs paredzēts pārejas režīms, no izstāšanās dienas ES noteikumi patērētāju tiesību jomā (piemēram, Negodīgas komercprakses direktīva⁴, Patērētāju tiesību direktīva⁵, Direktīva par negodīgiem noteikumiem patērētāju līgumos⁶, Patēriņa preču pārdošanas un garantiju direktīva⁷, Komplekso

---

¹ Ar Apvienoto Karalisti notiek sarunas ar mērķi vienoties par izstāšanās līgumu.

² Tomēr saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 50. panta 3. punktu Eiropadome, vienojoties ar Apvienoto Karalisti, var vienprātīgi nolemt, ka Līgumi nebūs saistoši no kādas vēlākas dienas.

³ Trešā valsts ir valsts, kas nav ES dalībvalsts.

⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes 2005. gada 11. maija Direktīva 2005/29/EK, kas attiecas uz uzņēmēju negodīgu komercpraksi iekšējā tirgū attiecībā pret patērētājiem un ar ko groza Padomes Direktīvu 84/450/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 97/7/EK, 98/27/EK un 2002/65/EK un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 2006/2004 (“Negodīgas komercprakses direktīva”), OV L 149, 11.6.2005., 22. lpp.

⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes 2011. gada 25. oktobra Direktīva 2011/83/ES par patērētāju tiesībām un ar ko groza Padomes Direktīvu 93/13/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 1999/44/EK un atceļ Padomes Direktīvu 85/577/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 97/7/EK, OV L 304, 22.11.2011., 64. lpp.

⁶ Padomes 1993. gada 5. aprīļa Direktīva 93/13/EEK par negodīgiem noteikumiem patērētāju līgumos, OV L 95, 21.4.1993., 29. lpp.

ceļojumu direktīva⁸, sk. 1. un 2. iedaļu) un ES tiesību akti pasažieru tiesību jomā (sk. 3. iedaļu) Apvienotajai Karalistei vairs nebūs saistoši⁹.

Tam ir konkrēti šādas sekas.

1. PATĒRĒTĀJI ES IEGĀDĀJAS PRODUKTUS VAI PAKALPOJUMUS NO TIRGOTĀJIEM, KAS VEIC UZŅĒMĒJDARBĪBU APVIENOTAJĀ KARALISTĒ¹⁰

Izstāšanās dienā vai pēc tās patērētāji ES varētu iegādāties produktus vai pakalpojumus no tirgotājiem, kas veic uzņēmējdarbību Apvienotajā Karalistē.

Saskaņā ar ES tiesību aktiem, ja patērētājs noslēdz līgumu ar tādu profesionāli citā valstī, kurš jebkādā veidā vērš savu komercdarbību uz patērētāja mītnesvietas valsti, līgumu parasti regulē tās valsts tiesību akti, kurā atrodas patērētāja pastāvīgā mītnesvieta. Pastāv iespēja izvēlēties citas valsts tiesības, taču šī izvēles iespēja nedrīkst atņemt patērētājam aizsardzību, ko nodrošina pastāvīgās mītnesvietas valsts tiesību akti, no kuriem nevar atkāpties ar vienošanos atbilstīgi minētajiem tiesību aktiem.¹¹ Pamatojoties uz iepriekš minēto, ES tiesas turpinās piemērot ES noteikumus par patērētāju aizsardzību pat tad, ja tirgotājs atrodas Apvienotajā Karalistē. Tas jo īpaši ietver noteikumus, kas noteikti šādos tiesību aktos:

- Negodīgas komercprakses direktīva¹²;
- Patērētāju tiesību direktīva¹³;
- Direktīva par negodīgiem līguma noteikumiem¹⁴;

---

⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes 1999. gada 25. maija Direktīva 1999/44/EK par dažiem patēriņa preču pārdošanas aspektiem un saistītajām garantijām, OV L 171, 7.7.1999., 12. lpp.

⁸ Eiropas Parlamenta un Padomes 2015. gada 25. novembra Direktīva (ES) 2015/2302 par kompleksiem ceļojumiem un saistītiem ceļojumu pakalpojumiem, OV L 326, 28.10.2014., 1. lpp.

⁹ Šis paziņojums neattiecas uz konkrētajiem ES noteikumiem par e-komerciju un jo īpaši Eiropas Parlamenta un Padomes 2000. gada 8. jūnija Direktīvu 2000/31/EK par dažiem informācijas sabiedrības pakalpojumu tiesiskiem aspektiem, jo īpaši elektronisko tirdzniecību, iekšējā tirgū (Direktīva par elektronisko tirdzniecību), OV L 178, 17.7.2000., 1. lpp.

¹⁰ Šis paziņojums neattiecas uz citiem praktiskiem aspektiem saistībā ar pārrobežu pirkumiem trešās valstīs, piemēram, ES noteikumiem saistībā ar pievienotās vērtības nodokli, muitu, importa ierobežojumiem.

¹¹ Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 17. jūnija Regulas (EK) Nr. 593/2008 par tiesību aktiem, kas piemērojami līgumsaistībām (Roma I), 6. panta 1. punkts, OV L 177, 4.7.2008., 6. lpp. Attiecībā uz izņēmumiem no šā vispārējā noteikuma sk. Regulas (EK) Nr. 593/2008 6. panta 2. līdz 4. punktu.

¹² Eiropas Parlamenta un Padomes 2005. gada 11. maija Direktīva 2005/29/EK, kas attiecas uz uzņēmēju negodīgu komercpraksi iekšējā tirgū attiecībā pret patērētājiem un ar ko groza Padomes Direktīvu 84/450/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 97/7/EK, 98/27/EK un 2002/65/EK un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 2006/2004 ("Negodīgas komercprakses direktīva"), OV L 149, 11.6.2005., 22. lpp.

¹³ Eiropas Parlamenta un Padomes 2011. gada 25. oktobra Direktīva 2011/83/ES par patērētāju tiesībām, OV L304, 22.11.2011., 64. lpp.

¹⁴ Padomes 1993. gada 5. aprīļa Direktīva 93/13/EEK par negodīgiem noteikumiem patērētāju līgumos, OV L 95, 21.4.1993., 29. lpp.

- Patēriņa preču pārdošanas un garantiju direktīva¹⁵;
- Cenu norādīšanas direktīva¹⁶ un
- Komplekso ceļojumu direktīva¹⁷.

Ja kādas ES-27 dalībvalsts patērētājs celtu individuālu prasību¹⁸ kādas ES-27 dalībvalsts tiesā pret tirgotāju, kura domicils ir Apvienotajā Karalistē, tās izstāšanās nekādi neietekmē starptautiskās jurisdikcijas noteikšanu, ja tirgotājs ir vērsis savas darbības uz patērētāja domicila dalībvalsti¹⁹; šajos gadījumos piemēro ES noteikumus par jurisdikciju, kas ļauj patērētājam iesūdzēt tirgotāju tajā ES-27 dalībvalstī, kurā atrodas patērētāja domicils, — neatkarīgi no tā, vai tirgotāja domicils atrodas ES vai trešā valstī²⁰. Savukārt ES pasludināta sprieduma atzīšanu un izpildi Apvienotajā Karalistē un otrādi no izstāšanās dienas reglamentēs valsts tiesību aktu noteikumi kādā no ES-27 dalībvalstīm un Apvienotajā Karalistē²¹.

No izstāšanās dienas Apvienotajai Karalistei vairs nav saistoši ES tiesību akti, kas nodrošina strīdu izšķiršanas ārpustiesas kārtībā²² pieejamību un veicina piekļuvi strīdu izšķiršanai tiešsaistē²³, un ES platforma strīdu izšķiršanai tiešsaistē vairs nav pieejama tirgotājiem, kuri veic uzņēmējdarbību Apvienotajā Karalistē.

Valsts iestāžu veiktu tiesību aktu īstenošanas (piemēram, lai panāktu komercprakses pārtraukšanu) jomā Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 27. oktobra Regula (EK) Nr. 2006/2004 par sadarbību starp valstu iestādēm, kas atbildīgas par tiesību aktu īstenošanu patērētāju tiesību aizsardzības jomā ("Regula par sadarbību

¹⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes 1999. gada 25. maija Direktīva 1999/44/EK par dažiem patēriņa preču pārdošanas aspektiem un saistītajām garantijām, OV L 171, 7.7.1999., 12. lpp.

¹⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes 1998. gada 16. februāra Direktīva 98/6/EK par patērētāju aizsardzību, norādot patērētājiem piedāvāto produktu cenas, OV L 80, 18.3.1998., 27. lpp.

¹⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes 2015. gada 25. novembra Direktīva (ES) 2015/2302 par kompleksiem ceļojumiem un saistītiem ceļojumu pakalpojumiem, OV L 326, 11.12.2015., 1. lpp.

¹⁸ Lai arī pārrobežu tiesvedība, kuru sāk patērētāji, notiek salīdzinoši reti, šis aspekts tiek apskatīts, lai sniegtu pilnīgu pārskatu.

¹⁹ Uz patērētāju līgumiem attiecas 17. panta 1. punkta a) līdz c) apakšpunkts Eiropas Parlamenta un Padomes 2012. gada 12. decembra Regulā (ES) Nr. 1215/2012 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās, OV L 351, 20.12.2012., 1. lpp.

²⁰ Eiropas Parlamenta un Padomes 2012. gada 12. decembra Regulas (ES) Nr. 1215/2012 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās 18. panta 1. punkts, OV L 351, 20.12.2012., 1. lpp.

²¹ Attiecībā uz procedūrām un tiesvedībām, kas nav pabeigtas izstāšanās dienā, ES mēģina vienoties par risinājumiem dažās situācijās, kas varētu rasties. ES nostājas par tiesu iestāžu sadarbību civillietās un komerclietās attiecīgie pamatprincipi ir publicēti šeit: https://ec.europa.eu/commission/publications/position-paper-judicial-cooperation-civil-and-commercial-matters_en.

²² Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 21. maija Direktīva 2013/11/ES par patērētāju strīdu alternatīvu izšķiršanu (Direktīva par patērētāju SAI), OV L 165, 18.6.2013., 63 lpp.

²³ Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 21. maija Regula (ES) Nr. 524/2013 par patērētāju strīdu izšķiršanu tiešsaistē (Regula par patērētāju SIT), OV L 165, 18.6.2013., 1 lpp.

patērētāju tiesību aizsardzības jomā”²⁴ vairs nav saistoša Apvienotajai Karalistei. Tātad no izstāšanās dienas Apvienotās Karalistes iestādēm vairs nebūs pienākums saskaņā ar ES tiesību aktiem sadarboties pārrobežu prasību gadījumā.

Turklāt no izstāšanās dienas ES tiesību akti, kas konkrētām “tiesīgām iestādēm”, kuras izraudzījušās ES dalībvalstis, piešķir rīcībspēju, lai ierosinātu lietu par aizliegumu citā dalībvalstī, vairs nav saistoši Apvienotajai Karalistei²⁵.

2. CEĻOTĀJU AIZSARDZĪBA ORGANIZATORA MAKSĀTNESPĒJAS GADĪJUMĀ (KOMPLEKSIE CEĻOJUMI)

- Saskaņā ar ES tiesību aktiem komplekso ceļojumu organizatoriem, kas veic uzņēmējdarbību ES, ir pienākums sniegt nodrošinājumu maksājumu atmaksai un ceļotāju repatriācijai organizatora maksātnespējas gadījumā²⁶. Organizatoriem, kas neveic uzņēmējdarbību ES, bet pārdod vai piedāvā kompleksos ceļojumus patērētājiem ES vai jebkādā veidā šādu darbību vērš uz ES, arī ir jānodrošina šāda aizsardzība maksātnespējas gadījumā katrā dalībvalstī, uz kuru tie pārdod savu produktu²⁷. Taču ja organizators, kas veic uzņēmējdarbību trešā valstī, nepiedāvā kompleksos ceļojumu patērētājiem ES un nevērš savas pārdošanas darbības uz ES (pasīvā pārdošana), ES tiesību aktos noteiktā obligātā aizsardzība maksātnespējas gadījumā nav spēkā. Tātad šādos gadījumos ES tiesību aktos nodrošinātā aizsardzība maksātnespējas gadījumā vairs nebūs saistoša organizatoru, kuri veic uzņēmējdarbību Apvienotajā Karalistē, maksātnespējas gadījumā, kas iestājusies no izstāšanās dienas.
- ES tiesību akti, kuros noteikta tādas aizsardzības maksātnespējas gadījumā savstarpēja atzīšana, kas noformēta saskaņā ar organizatora mītnes valsts prasībām, no izstāšanās dienas vairs nebūs saistoši attiecībā uz tādu aizsardzību maksātnespējas gadījumā, kura noformēta saskaņā ar Apvienotajā Karalistē piemērojamajām prasībām²⁸. Tātad no izstāšanās dienas Apvienotajā Karalistē noformēta aizsardzība maksātnespējas gadījumā vairs neatbildīs prasībām, kas komplekso ceļojumu organizatoriem noteiktas Direktīvas (ES) 2015/2302 17. pantā attiecībā uz aizsardzību maksātnespējas gadījumā.

3. ES PASAŽIERU TIESĪBAS

- Aviopasažieri: no izstāšanās dienas ES tiesību akti aviopasažieru tiesību jomā²⁹ vairs nebūs saistoši attiecībā uz pasažieriem, kas izlido no Apvienotās Karalistes

²⁴ OV L 364, 9.12.2004., 1. lpp.

²⁵ 4. pants Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 23. aprīļa Direktīvā 2009/22/EK par aizliegumiem saistībā ar patērētāju interešu aizsardzību, OV L 110, 1.5.2009., 30. lpp.

²⁶ Sk. Direktīvas (ES) 2015/2302 17. panta 1. punkta pirmo daļu.

²⁷ Sk. Direktīvas (ES) 2015/2302 17. panta 1. punkta otro daļu.

²⁸ Direktīvas (ES) 2015/2302 18. panta 1. punkts.

²⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 11. februāra Regula (EK) Nr. 261/2004, ar ko paredz kopīgus noteikumus par kompensāciju un atbalstu pasažieriem sakarā ar iekāpšanas atteikumu un lidojumu atcelšanu vai ilgu kavēšanos, OV L 46, 17.2.2004., 1. lpp.

lidostas uz lidostu kādas ES-27 dalībvalsts teritorijā, izņemot gadījumus, kad attiecīgo lidojumu veicošais gaisa pārvadātājs ir Kopienas pārvadātājs, t.i., viņam ir uzņēmējdarbības licence, ko izdevusi kāda ES-27 dalībvalsts. Tātad, neraugoties uz Apvienotās Karalistes izstāšanos no ES, ES tiesību aktos noteiktās aviopasažieru tiesības joprojām būs spēkā attiecībā uz pasažieriem, kuri ar Kopienas pārvadātāju izlido no Apvienotās Karalistes uz lidostu, kas atrodas kādas ES-27 dalībvalsts teritorijā. Taču ES tiesību aktos noteiktās aviopasažieru tiesības no izstāšanās dienas nav spēkā attiecībā uz lidojumiem no Apvienotās Karalistes uz ES-27, kurus veic pārvadātāji, kas nav Kopienas pārvadātāji.

ES tiesību akti, ar kuriem piešķir īpašas tiesības invalīdiem un personām ar ierobežotām pārvietošanās spējām, ceļojot ar gaisa transportu³⁰, vairs nebūs saistoši attiecībā uz invalīdiem un personām ar ierobežotām pārvietošanās spējām, kuras izmanto komerciālos pasažieru gaisa pārvadājumu pakalpojumus un kuras no izstāšanās dienas izlido no lidostas, ceļo tranzītā vai ierodas lidostā Apvienotajā Karalistē. Tomēr dažas tiesības, piemēram, gaisa pārvadātāja nodrošināta palīdzība, paliek spēkā attiecībā uz aviopasažieriem, kas izlido no Apvienotās Karalistes lidostas uz kādas ES-27 dalībvalsts lidostu, ja attiecīgo lidojumu veicošais gaisa pārvadātājs ir Kopienas gaisa pārvadātājs³¹.

- Kuģu pasažieri: izstāšanās dienā un pēc tās ES tiesību akti par pasažieru tiesībām³² joprojām ir saistoši attiecībā uz pasažieru pārvadājumu pakalpojumiem, kuriem iekāpšanas osta atrodas kādā ES-27 dalībvalstī³³ vai Apvienotajā Karalistē, ar nosacījumu, ka izkāpšanas osta atrodas kādā ES-27 dalībvalstī un ka pakalpojumu sniedz pārvadātājs, kurš veic uzņēmējdarbību dalībvalsts teritorijā vai sniedz pasažieru pārvadājumu pakalpojumus uz dalībvalsts teritoriju vai no tās (“Savienības pārvadātājs”)³⁴.
- Autobusu pasažieri: izstāšanās dienā un pēc tās ES tiesību akti par pasažieru tiesībām autobusu pārvadājumos³⁵ joprojām ir saistoši attiecībā uz pasažieriem, kas nokļūšanai uz Apvienoto Karalisti vai no tās izmanto regulāros pasažieru

---

³⁰ Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 5. jūlija Regula (EK) Nr. 1107/2006 par invalīdu un personu ar ierobežotām pārvietošanās spējām tiesībām, ceļojot ar gaisa transportu, OV L 204, 26.7.2006., 1. lpp.

³¹ Regulas (EK) Nr. 1107/2006 1. panta 3. punkts.

³² Eiropas Parlamenta un Padomes 2010. gada 24. novembra Regula (ES) Nr. 1177/2010 par pasažieru tiesībām, ceļojot pa jūru un iekšzemes ūdensceļiem, OV L 334, 17.12.2010., 1. lpp.

³³ Regulas (ES) Nr. 1177/2010 2. panta 1. punkta a) apakšpunkts.

³⁴ Regulas (ES) Nr. 1177/2010 2. panta 1. punkta b) apakšpunkts un 3. panta e) punkts. Uz kruīzu pasažieriem attiecas īpaši noteikumi, sk. Regulas (ES) Nr. 1177/2010 2. panta 1. punkta c) apakšpunktu.

³⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes 2011. gada 16. februāra Regula (ES) Nr. 181/2011 par autobusu pasažieru tiesībām, OV L 55, 28.2.2011., 1. lpp.

pārvadājumus³⁶, kuriem pasažieru iekāpšanas un/vai izkāpšanas vieta atrodas kādā ES-27 dalībvalstī un kuru plānotais attālums ir 250 km vai vairāk³⁷.

- Dzelzceļa pasažieri: izstāšanās dienā un pēc tās ES tiesību akti par pasažieru tiesībām dzelzceļa pārvadājumos³⁸ joprojām ir saistoši attiecībā uz dzelzceļa pasažieru pārvadājumiem Savienības teritorijā³⁹ ar nosacījumu, ka dzelzceļa pārvadājumu uzņēmums ir licencēts saskaņā ar 17. pantu Eiropas Parlamenta un Padomes 2012. gada 21. novembra Direktīvā 2012/34/ES, ar ko izveido vienotu Eiropas dzelzceļa telpu⁴⁰.

Komisijas tīmekļa vietnēs par patērētāju aizsardzību (https://europa.eu/youreurope/citizens/consumers/index_lv.htm) un pasažieru tiesībām (https://europa.eu/youreurope/citizens/travel/passenger-rights/index_lv.htm) ir sniegta vispārīga informācija. Šīs vietnes vajadzības gadījumā tiks atjauninātas ar papildu informāciju.

Eiropas Komisija
Tiesiskuma un patērētāju ģenerāldirektorāts
Mobilitātes un transporta ģenerāldirektorāts

---

³⁶ Uz pasažieriem, kas izmanto neregulāros pārvadājumus, attiecas īpaši noteikumi, sk. Regulas (ES) Nr. 181/2011 2. panta 3. punktu.

³⁷ Regulas (ES) Nr. 181/2011 2. panta 1. punkts.

³⁸ Eiropas Parlamenta un Padomes 2007. gada 23. oktobra Regula (EK) Nr. 1371/2007 par dzelzceļa pasažieru tiesībām un pienākumiem, OV L 315, 3.12.2007., 14. lpp.

³⁹ Regulas (EK) Nr. 1371/2007 2. panta 1. punkts.

⁴⁰ OV L 343, 14.12.2012., 32. lpp.